Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2027-2030 sekä valmistelussa olevat työllisyystoimet julkisten työvoimapalveluiden osalta

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Ville Heinonen 6.5.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Linjaukset valtionhallinnon toimintamenosäästöistä vuoden 2025 ja kevään 2026 riihissä

- Kehysriihessä 2025 hallitus linjasi 130 milj. euron suuruisesta säästöstä vuodesta 2026 eteenpäin. Momenttikohtaiset kohdennukset tehtiin vuoden 2026 talousarvioesityksessä (KEHA-keskuksen ja elinvoimakeskusten osuus oli noin 4,6 milj. euroa)

- Budjettiriihessä 2025 hallitus linjasi aiemmin linjattujen sopeutustoimien lisäksi 25 milj. euron suuruisesta säästöstä valtionhallinnon toimintamenoihin vuodesta 2027 alkaen. Säästötavoitteeseen liittyen hallitus käynnisti virastorakenneselvityksen.

- Kehysriihessä 2026 hallitus linjasi aiempien säästöjen lisäksi valtionhallinnon toimintamenosäästöistä vuosille 2027-2030 siten, että toimintamenojen vähennys on 60 milj. euroa vuodelle 2027 ja kasvaa asteittain vuoteen 2030 asti, jolloin vähennyksen suuruus on 166,5 milj. euroa. Momenttikohtaisesta kohdentumisesta linjataan myöhemmin (pl. tuottavuusvähennys, jonka osuus 12 milj. euroa v. 2027).

Linjausten vaikutukset KEHA-keskuksessa ja elinvoimakeskuksissa

- KEHA-keskuksessa ja elinvoimakeskuksissa käynnistetty YT-neuvottelut maaliskuussa 2026 kehysriihessä 2025 ja sitä ennen linjattujen toimintamenosäästöjen johdosta

- Budjettiriihessä 2025 linjatun VM:n toteuttaman virastorakenneselvityksen lisäksi TEM on toteuttanut työministerin toimeksiannosta selvityksen KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten roolien, tehtäväjaon ja vastuiden päällekkäisyyksistä ja epätarkoituksenmukaisuuksista työllisyyden ja kansainvälisen rekrytoinnin tehtävissä.
  ⇒Selvityksessä ehdotettu eräiden toimintojen lakkauttamista, joita koskeva hallituksen esityksen valmistelu on käynnissä

- Kehysriihessä 2026 linjattujen toimintamenosäästöjen osalta ei ole vielä käynnissä toimenpiteitä.

Ehdotettavat muutokset KEHA-keskuksen tehtäviin

- KEHA-selvityksessä ehdotetut muutokset KEHA-keskuksen tehtäviin
  - Työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki (*esitetty lakkautettavaksi)*
  - Työvoimaviranomaisille suunnattu osaamisen kehittäminen (*esitetty lakkautettavaksi)*
  - Monialaisen palvelun tuki ja ONNI-toiminta *(esitetty lakkautettavaksi)*
  - Valtakunnalliset asiakas- ja neuvontapalvelut *(esitetty lakkautettavaksi)* ml. yritys- ja työnantajapalvelut *(esitetty siirrettäväksi)*
  - Kansainvälisen rekrytoinnin palvelut *(esitetty siirrettäväksi)*

- Tavoitteena antaa asiaa koskeva hallituksen esitys eduskunnalle syksyllä 2026. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 2027

- Säädösmuutosten tavoitteet:
  - Tarkoituksenmukaisempi työnjako valtion ja kuntien välillä
  - KEHA-keskuksen roolin selkeyttäminen, havaittujen päällekkäisyyksien purkaminen ja tarvittaessa tehtävien uudelleen järjestely
  - Säädösvalmistelun yhteydessä arvioidaan myös mahdollisuuksia valtionhallintoon kohdistuviin säästötavoitteisiin vastaamiseksi TEM:n hallinnonalalla. Käynnissä olevien YT-neuvotteluiden tuloksena henkilöstövähennyksiä voi kohdistua jo ennakkoon lakkautettavaksi ehdotettuihin tehtäviin.

Kevään 2026 kehysriihessä linjattuja työllisyystoimia

- Varataan 20 miljoonaa euroa nuorten työllistymisseteliin aiemmin myönnetyn 30 miljoonan euron lisäksi.

- Varataan 20 miljoonaa euroa yli 25 –vuotiaille pitkäaikaistyöttömille kohdennettavaan osaamisseteliin

- Toteutetaan korkean nuorisotyöttömyyden kaupungeissa sekä kuuden suurimman kaupungin naapurustoihin ja kaupunginosiin kohdistuva pilotti nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi. Pilottiin varataan 15 miljoonaa euroa.

- Edellä mainitut toimet on tarkoitus rahoittaa valtionavustuksena, jonka elinvoimakeskus myöntää työvoimaviranomaisille. Määrärahaa esitettäisiin jo vuodelle 2026, jotta toimeenpano olisi mahdollista heti, kun asetus on annettu ja tietojärjestelmämuutokset tehty

- Lisäksi hallitus linjasi uuden työvoimapoliittisen avustuksen käyttöönotosta, johon ohjataan uudelleenkohdennuksina 13 miljoonaa euroa

Muita toimia

- Kotoutumiskoulutuksen rahoitus kootaan yhteen opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloilta. Valtionosuudet lisääntyvät yhteensä 33,2 milj. euroa. Asiaa koskevat säädösmuutokset ehdotettu hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2026 vp)

- Kotoutumistukena maksettavan yleistuen uudistus valmistelussa. Kuntien velvoitteet kasvaisivat tässä yhteydessä kotoutumispalveluille asetettavan takuuajan myötä, minkä vuoksi valtionosuutta lisätään noin 10-13 milj. euroa vuodessa kehyskaudella. Esitys on tarkoitus antaa kevätistuntokaudella ja lakien on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2027.

Muita valmistelussa olevia toimia

- Esitys tulotietojärjestelmän käyttöoikeuden laajentamisesta työvoimaviranomaisille
  - Esitys on tarkoitus antaa kevätistuntokauden aikana
  - Muutosten tavoitteena on tukea työvoimaviranomaisia lakisääteisten tehtävien hoitamisessa tarkoituksenmukaisemmin ja kustannustehokkaammin sekä mahdollistaa se, että työvoimaviranomaiset voivat tarjota entistä yksilöllisempiä, vaikuttavampia ja kohdennetumpia työvoimapalveluja asiakkailleen.
  - Työvoimaviranomaisille aiheutuisi kustannuksia siltä osin kuin ne hyödyntäisivät tulorekisterin tietoja. Tehtävä ei olisi työvoimaviranomaisia velvoittava, joten kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin ei ole tarkoitus ehdottaa lisäyksiä ehdotettavien säädösmuutosten johdosta.

- Palkkatukisääntelyn uudistaminen
  - Työllisyyden ja yrittäjyyden ministeriryhmä on linjannut joulukuussa 2025, että käynnistetään valmistelu palkkatukisääntelyn uudistamisesta
  - Esitys on tarkoitus antaa syysistuntokaudella ja esitysluonnoksesta on tarkoitus järjestää lausuntokierros kesän aikana
  - Valmistelun tavoitteena on yksinkertaistaa sääntelyä ja lisätä työvoimaviranomaisten harkintavaltaa palkkatukea myönnettäessä.
  - Tähänastinen valmistelu on ollut lähtökohdiltaan kustannusneutraali, joten asiaa ei ole sisällytetty julkisen talouden suunnitelmaan. Valmistelun aikana tulevat muutokset ehdotettavaan sisältöön arvioidaan erikseen.